

מדריך הארכיון לבינה המלאכותית

אדם רו

הדיווח ב"הארץ" על כוונותיה של גנות המדינה, רותי אברמוביץ', להכניס מערכת של בינה מלאכותית לעבודת החשיפה בארכיון המדינה, מיד חיזק את המוטיבציות הפטוריות שבי ("הארץ", 9.9). הגנות אברמוביץ', הסמכות העליונה בעולם הארכיונים, הודיעה שהכוונה היא שמערכות טכנולוגיות – שעדיין אינן קיימות ומי יודע אם ומתי פותחו – יקראו את מיליוני המסמכים השמורים בארכיון (שעדיין לא נחשפו אף על פי שתקופת ההגבלה שלהם חלפה), ויאתרו מידע מסווג או רגיש. המערכת "תעשה את החשיפה במקומה נר", היא הבהירה, והתכוונה לכך שאותה בינה מלאכותית תייתר (לא לגמרי) את צוות החשיפה שפועל בארכיון.

גניח לעובדה שאתר ארכיון המדינה, שהושבת לאחרונה כמה שבועות, טרם הושב לפעילות מלאה והארכיון אינו מוסר מידע מהימן על הסיבות לכך. תהייה על הסיבות למחל (מתנצל, אני עדיין נאבק עם נטיות אנטי-פטוריות) היא הוכחה להתנהגות קטנונית וחמוצה, המנוכרת למאמץ המלחמתי. כאדם שמבלה חלק ניכר מזמנו בארכיונים, במאבק להסרת חסמים המוטלים על עיון בתיעוד היסטורי וגם בהתדיינות עם הצנזורה, צברתי ניסיון שחובה עלי להעמיד לטובת בני ארצי (ללא תשלום, כמובן). אבקש לסייע למתכנתי מערכת הבינה המלאכותית בכתיבת האלגוריתם לאיתור המלים במסמכים שמלמדים על ההיסטוריה של ארצנו האהובה.

כידוע לכל פטוריוט, יש למנוע חשיפה של הציבור למסמכים שבהם מופיעות מלים

מסוכנות, כדי להגן על עצמנו מפני אויבים מבית ומחוץ. להלן רשימה חלקית, המבוססת על ניסיונו של המחבר, של מלים שהאלגוריתם ודאי יזהה כמסוכנות: אורניום, פלוטוניום, מתכת קן הפרדה, מים כבדים, כיבוש, ניצול, שעבוד, גטו, פלסטינים, מחנה, רצח, התעללות, אונס, נשק כימי (או ביולוגי, או גרעיני), ירה, פגע, החטיא, תיל, גדר, טבת, באר, טביעה, ערבים, שחיטה (הערה למתכנתים: את המלה האחרונה להסיר רק אם הנשחטים הם ערבים. אם האומללים היו יהודים יש להשאיר). גירוש,

גירוש, טרנספור, הפחדה, התנקשויות, חיסול: מילון המלים שהאלגוריתם הארכיוני ילמד להסתיר מהציבור

טרנספור, משלוח, גבול, הפחדה, חפרפרת, התנקשויות, חיסול, פצצה, חפים מפשע, אזרחים, הרוגים, טעות, נקמה, פשיעה, ביוח, שוד, גול קרקעות, אדמות, חומה, שריפה, מטעים, עקירה, עצים, חישוב לא נכון, אזרחים (כבר ציינתי את המלה הזאת, אך יש לוודא שהמערכת תטמיע היטב: ישראל מחסלת רק מחבלים, לא אזרחים).

יש עוד: שקר, קהילה בינלאומית, מדיניות חוץ, הרעלה, לוחמה, ילדים, תינוקות, נשים, טיל ממוקד, תלמידים, גופות, חלקים, מוסר (הערה: מלים המלמדות על מוסר הלוחמים יש להותיר במסמכים ותהיות ופקפוקים – למחוק. אין כל מניעה להשאיר עמודים שלמים שבהם המלה "מוסר" מופיעה לבדה וכל היתר

מושחר/מחוק). וכמובן: פשע מלחמה, אמנת ו'נבה, ביקורת (הערה: יש לדרוש מהמתכנתיים פיתוח אלגוריתם שימנע חשיפת מסמכים ובהם ביקורת על הפרת הדין הבינלאומי, ובפרט בסוגיה של קרקעות ופשיעה של חיילים). אי-העמדה לדין, חסר ישע, פלסטינית, עירומה, חיילים, נהנים, בוכה (הערה: על המערכת למנוע חשיפה של מלים המתארות גילויים רגשיים או ביקורת על ישראל מצד אויבינו בארץ ומחוצה לה), סחר בנשק, דיקטטורות, עולם שלישי, נשק קל, ארגון טינה, צ'ילה, דרום אפריקה, אפריקה, דרום אמריקה, סרי לנקה, אזרחים (הערה: זו פעם שלישית שאני מתעכב על המלה "אזרחים". מתכנתים, הקשיבו! יש למנוע כל חשיפה של תיעוד המלמד על הרג של אזרחים במדינות אחרות בנשק שישראל מכרה להן), השחתה, בושה, הרס, כפרים, ערים, טנקים, מחרבנים, כנסיות, מסגדים, בתים, משפחות, קהילה, ערבים (הערה: עדיף למחוק מהמסמכים כל הטיה של השורש ער"ב).

כאמור, זו רשימה חלקית ביותר, ואשמח להעמיד את ניסיוני לטובת המערכת. יתר על כן, יש לשקול להקל על הציבור המעיין בתייעוד ההיסטורי ולהדגיש מלים מסוימות לצורך כיוון המחקר והפובליציסטיקה. אפשר להתחיל עם עדכון האלגוריתם בהחלפת כל אחת מהמלים שהוזכרו למעלה בקבוצות המלים הבאות ובצורה רנדומלית: ארצנו היפה, הפעלת כוח מידתית, לא היתה ברירה, הגנה עצמית, הבטחה אלוקית.

הכותב הוא חוקר בעקבות – המכון לחקר הסכסוך הישראלי-פלסטיני. ספרו "בינת הרכוש הערבי במלחמת העצמאות" ראהאור בימים אלה